

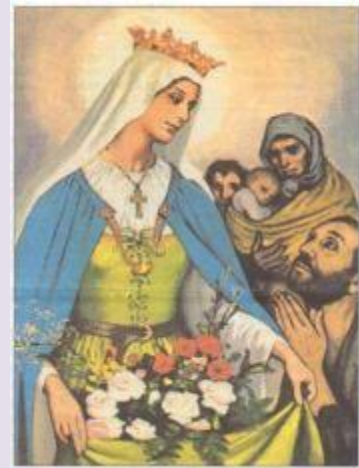
Elisabeth van Thüringen

Elisabeth van Thüringen of Elisabeth van Hongarije (Sárospatak, 7 juli 1207 - Marburg, 17 november 1231), landgravin van Thüringen, is een populaire heilige in de Rooms-katholieke Kerk. Zij was de dochter van Andreas II van Hongarije (1175-1235) en zijn vrouw Gertrudis van Andechs-Meranië (vermoord in 1213). Reeds op vierjarige leeftijd werd er een huwelijk voor haar "geregeld". Vanaf dat moment werd ze opgenomen in het Duitse gezin van haar toekomstige echtgenoot. In 1221, op 14-jarige leeftijd, trad ze daadwerkelijk in het huwelijk met Lodewijk IV van Thüringen. Ze was zeer gelukkig met hem en ze kregen twee dochters en een zoon.

Tijdens de hongersnood van 1226 stond zij de armen terzijde. Haar man verbood haar om brood uit te delen aan de armen. Er wordt verteld dat zij toen zij daarmee bezig was haar man tegenkwam terwijl haar schort gevuld was met brood. Haar man laat haar haar schort openen maar in plaats van broden blijken er rozen in te liggen.

Haar huwelijk komt tot een einde als Lodewijk, in 1227 op kruistocht met keizer Frederik II, in Otranto sterft aan de pest. In haar verdriet verklaart Elisabeth: "De wereld en alles wat het leven aangenaam maakt, is nu dood voor mij."

Omdat ze Lodewijk gezworen had nooit meer met een ander te willen trouwen, weigerde ze een huwelijksaanzoek van haar zwager. Deze neemt haar vervolgens kinderen af en zij wordt door de adel beroofd van al haar bezit, met inbegrip van het kasteel de Wartburg waaruit ze wordt verdreven. Van Paus Gregorius IX krijgt zij echter een schadeloosstelling in geld en goed en mag ze op slot Marburg gaan wonen.

In 1229 wordt ze lid van de Derde Orde van Franciscus van Assisi en gaat ze haar verdere leven de zieken verzorgen in het Franciscaanse ziekenhuis dat ze liet bouwen bij het slot Marburg. Daarom zijn tot in de 19e en 20e eeuw honderden hospitalen naar haar genoemd. Een Nederlands voorbeeld hiervan is het St. Elisabeth's of Groote Gasthuis te Haarlem dat in de 14e eeuw werd gesticht. In het wapen van dit ziekenhuis de drie kronen (Hongarije, Bohemen en Thüringen) van Elisabeth.

Op 24-jarige leeftijd sterft ze in 1231 op slot Marburg. Haar biechtvader Konrad van Marburg liet haar drie dagen lang opbaren wat zeer ongebruikelijk was in de 13e eeuw. Hieruit kan men afleiden dat hij waarschijnlijk vrijwel onmiddellijk na haar dood het plan had opgevat te pleiten voor haar heiligverklaring. Elisabeths lichaam werd in een kapel van het door haar opgerichte ziekenhuis bijgezet en het werd in toenemende mate vereerd. Zij zou sinds de dag van haar dood op 17 november 1231 wonderen hebben verricht. In 1235 werd zij door paus Gregorius IX heilig verklaard. Bij Elisabeths heiligverklaring was keizer Frederik II aanwezig. Hij schonk een kroon voor de vervaardiging van een reliekschrijn.

In 1234 werd het door Elisabeth gestichte hospitaal met toestemming van paus Gregorius IX overgedragen aan de Duitse Orde. In datzelfde jaar trad Elisabeths zwager, landgraaf Konrad von Thüringen toe tot de Duitse Orde; hij werd in 1239 grootmeester. Konrad zette zich dusdanig in voor de verering en canonisering van Elisabeth dat zij een van de patroonheiligen werd van de Duitse Orde.

Elisabeth werd de patrones van de caritas, van Hongarije, van ziekenhuizen, verpleegsters, bakkers, bruiden, kantklossers, gravinnen, stervende kinderen, bannelingen, bedelaars, wanhopige mensen, weduwen, wezen en weduwnaars, en van de Derde Orde van Franciscus. Haar feestdag wordt gevierd op 17 november, haar sterfdag.

In Beieren bestaat sinds 1766 een adellijke Sint-Elisabeth-Orde die Elisabeth van Hongarije als patroonheilige heeft gekozen. Het Keizerrijk Oostenrijk kende van 1898 tot 1918 een Elisabeth-Orde.

In Nederland zijn er drie watersnoodrampen naar haar genoemd omdat ze op of rond haar naamdag (toentertijd 19 november) vielen: de St Elisabethsvloed van 1404, 1421 en 1424. Mede onder invloed van deze overstromingen ontstond 600 jaar geleden de Biesbosch.

Elisabeth wordt doorgaans afgebeeld als koningin met de kroon op het hoofd. Zij heeft als attributen een kan en brood. Soms heeft zij rozen in haar schoot. Dikwijls knielt er een bedelaar aan haar voeten die zijn hoed ophoudt, terwijl Elisabeth er geld in stort. Vaak heeft zij niet één maar drie kronen bij zich. Men zegt dat ze drie kronen verdiende: de kroon der martelaren om haar boetedoening, de kroon der maagden om haar zuiverheid en de kroon der predikers om haar goede voorbeeld. Of ook dat zij gedurende drie levensperioden uitblonk in heiligheid: in haar maagdelijke staat, als echtgenote en als weduwe.